

Gitte Elisabeth Hansens prædiken 18. søndag efter trinitatis

Taler

Gitte Elisabeth Hansen
Sognepræst

Dato

29. september 2024

Sted

Viborg Domkirke

Omstændigheder

Denne prædiken er holdt ved en høstgudstjeneste.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 15, vers 1-11

1

Bliv!

Jeg har taget en vin med. Den er lavet af tre pinde, som jeg satte i jorden her i
5 foråret. De tre pinde bliver ikke særlig store, for de har ikke haft mulighed for at
sætte ret meget rod i potten. Men de har gjort hvad de kunne for at sætte blade
og lave lidt rod.

10 Et vintræ er en meget levedygtig plante. Og den er normalt levedygtig fordi
den har dybe rødder. Den bliver på sit sted, for på den måde giver den mest
frugt.

15 Ser man et vintræ når bladene er faldet af, så står det der med sine knudrede
grene og den lidt flånsede bark ser den ikke altid ud som om den er i live. Den
ser ret død ud.

Om foråret går jeg altid og kigger lidt på min vinstok derhjemme og undrer mig
over, at så grim en plante kan give så herlige druer senere på sommeren.

20 Hvis man en af jer fik denne her vinplante (og man kan købe den i dag ved
høstkaffen efter gudstjenesten), så kan man dele den i tre og få tre vinplanter.

25 En lille nyplantet vinstok går straks i gang med at etablere sig. Det vil sige, at den
strækker sine rødder stadig dybere ned i jorden for at finde de mængder vand og
næringsstoffer, der skal til, for at den kan begynde at sætte druer.

Man har nogle steder oplevet, at en vinstok har haft rødder 10 – 15 meter nede i jorden og så kan de blive enormt gamle.

30 Hvis en vinstok får kærlig pleje nok, kan den godt nå at fejre sin 100-års fødselsdag. Men bliver den så gammel, så giver den også et ret lille et høstudbytte, at det som regel ikke kan betale sig for vinproducenten at holde liv i den.

35 Kvaliteten af druerne er til gengæld meget høj, og derfor fremstiller visse vinhuse, fx nogle af de store château'er i Bordeaux, stadig vin på oldingevinstokke med omkring 80 år på bagen.

40 Det er et fantastisk syn at stå for enden af en velplejet vinmark og skue ud over de snorlige rækker af vinstokke, som jeg så det i Italien for et par somre siden.

Men sådan ville det ikke se ud, hvis ikke det var for et møjsommeligt arbejde fra vinproducentens side.

45 Hvis en vinstok får lov til at gro uhæmmet, vil den hurtigt kunne dække en hel have.

Den er slet ikke til at styre, hvis den får lov. Den skal derfor beskæres.

50 Hvis ikke vinstokken blev beskåret jævnlig, så ville den ikke give frugt. En vinplante skal passes, beskæres for at kunne give vindruer.

55

Blive i Kristus

Når Jesus siger ”Jeg er vintræet, I er grenene”, så forestiller vi os måske at vi sidder fast på et kæmpestort træ på størrelse med et af skoven største egetrær.

60

Men i den græske tekst, som Det nye Testamente er skrevet på, der står der faktisk ikke vintræ, men vinstok!

65 Og hvis man ser efter, så er en vinstok er mildest talt ikke særlig pæn i stammen. Den er knudret og grov i barken og se meget flænset ud. Og om vinteren kan man blive helt i tvivl om der overhovedet er liv i stammen!

Det er en sær plante, en vinstok.

70

Da menneskene havde mistet have med de første paradistræer, Livets træ og kundskabens træ med de forbudte frugter, så plantede Noa ikke et nyt træ, men en vinstok.

75 For en vinstok er en nytteplante. Den skal give frugt. Den er livskraftig. Vingårdsmanden passer vinstokken og renser dets grene for frugtens skyld. De grene, der ikke giver frugt, fjerner Vingårdsejeren for at give plads til mere frugt.

Og læg mærke til, at det ikke er de andre grene, der fjerner de ufrugtbare grene,
80 men vingårdsbonden. Det er nemlig alene op til ham, og ikke alle os andre at afgøre, hvad der er til nytte og hvad der ikke er.

Det, vi ser som unyttigt, det kan Gud se masser af frugtpotentiale i.

85 Kristendommen har dybest set aldrig været en prangende tro, men et forhold til en knudret livskraftig stamme.

Et af kodeordene i teksten er: Bliv i mig og jeg bliver i jer. Ordet ”bliver” siges 11 gange i teksten til i dag. Bliv!

90

Bliv: Det lyder som noget man siger til sin hund. At blive er ikke noget der er i høj kurs i en verden der hylder udvikling og bevægelsesfrihed, omstillingsparathed og vækst.

95 Det er ikke moderne at blive, i betydningen. At blive ved noget. At holde fast. At slå rødder.

Vi skifter job, tøj, mobiltelefoner, bopæl, mening og partner som aldrig før i verdenshistorien.

100

Og så kommer Jesus her i dag og siger, at det er godt at blive i noget. Det, Jesus vil lære os er, at det er ved at blive i noget, at man vokser.

105 Det er ved at blive ved de rødder, der graver sig dybt og bredt ned, at man udvikler sig. Man vokser ved at blive.

Jeg hørte en gang om en gammel købmand på Ærø som havde haft butik i 60 år eller noget i den stil. Samme sted, samme by, samme mennesker. Hver dag.

110

Udenfor buldrede verden af sted. Men hos Høkeren, som han blev kaldte sig, følte man sig tryk. Hans butik var et samlingspunkt på Ærø, en tidslomme, hvor ingen havde travlt, og alle blev set, hørt og forstået.

115 Hos købmanden kunne man tale om alt. Man kunne vende verdenssituationen, dele sladder fra Ærø, man kunne afsløre sine hemmeligheder, sine sejre eller største sorger. For bag disken stod en mand, der *lyttede*.

120 Han gjorde ikke forskel på folk. Uanset om hans kunde var Thomas Winding, multikunstneren fra Ærø, eller en forhutlet skikkelse i livskrise, blev de mødt med varme af Høkeren.

Måske var det derfor, så mange øboere lattede deres hjerter i hans selskab. De følte sig set og forstået. Trykke i købmandens helle.

125

Købmandsbutikken var en lomme i lokalsamfundet, hvor tiden stod stille, mens verden buldrede af sted uden for ruderne. Hos Høkeren havde ingen travlt.

130 Hvis en kunde havde brug for at snakke, måtte de næste i køen vente, indtil samtalen var slut. Og det gjorde de uden at brokke sig.

Høkeren var en, der blev. Og lyttede og som mennesker følte sig forbundet til.

135 Han havde dybe rødder, og rødder, der var vidt forgrenet, der hvor han levede. Som en lokal vinstok blev han til glæde for mange mennesker.

Som en vinstok der bliver på sin plads til liv og glæde for andre. Amen.

140

Høst

145

Vi fejrer **høstgudstjeneste** i dag. Kirken er pyntet med årets høst, med blomster, som en gang sad som frugter på grene og stængler.

150

Men høst – har vi noget forhold til det længere? Ikke ret mange af os der er her i dag, har pløjet og sået noget i større stil her i år. Vi har måske sået et par frø og sat et par kartofler. Men vi er i grunden ikke afhængige af, at vi selv gør arbejdet.

155

Vi går jo bare ned efter de billigste tilbud i Rema 1000, Netto eller Bilka til vores forbrug og det daglige brød. Det eneste vi sandsynligvis har pløjet igennem, det er måske torsdagsavisen og andre tilbudsannoncer.

160

Høst vil sige at samle frugter. Høst er, når æblerne og kornet er modent, når blomsterne klippes af i haven og sættes i vaser derhjemme. Det er en glæde at høste.

At være høstet er at lade sig løsne fra sin gren fordi man er moden og klar til at blive spist som æblet.

165

Høst er som vi skal synge (Gr.Brødre) i salmen herefter:

Eller: Som vi sang før dåben

170

*Gud, lær os før din vinters gru som æblerne der falder nu, at slippe alt vort eget.
Din søn var her og viste os, at døden intet finder hos, den som har elsket meget.*

175

At blive høstet er jo på en måde at dø. For så sidder man som frugt ikke længere på grenen, men er faldet ned. Og det eneste man kan håbe på er, at nogen samler dig op.

180

Men hvor vi mennesker som regel kun samler de flotteste frugter og lader resten ligge og rådne, der samler Gud også de frugter, der er er pletter på og som måske kun har et råddent hjørne.

Det er som i nadveren, hvor vi kommer og knæler som halvsmodrede mennesker

og kan rejse os op og gå friske derfra igen i viden, at vi ikke er alene, men forbundne med ham der siger: Bliv i mig og jeg bliver i jer.

185

190 *Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, således også nu og altid og i al evighed. Amen*

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

195

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

18. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

200

<https://www.dansketaler.dk/tale/gitte-elisabeth-hansens-praediken-18-sondag-efter-trinitatis>

205

210

215